

De peccato

habuit insidiarum sibi: et ille preparavit ci-
baria et portauit ad eum. et sic propter bene-
ficia sibi ab eo exhibita recedat est ei

De accidia.

Accidia secundum Hugonem li. ij. de
sacramentis sic diffinitur. Acci-
dia est redium et amaritudo ani-
mi inordinata: qua iocunditas
spiritualis extinguatur: et quodam despera-
tionis principio in semetipsum subuer-
titur. Sed Bernardus dicit quod accidia est quod-
dam animi torpor: quo quis negligit aliquid
bona ichoare aut fastidit proficere. Scien-
dum quod accidia est peccatum graue. Pri-
mo quod multum displicet deo quod homo est
pigres et tardus ad bonum. sicut patet ex mul-
tis locis sacre scripture. Et primo ex illo
libro Apoc. iij. Utinam frigidus esses aut
calidus. sed quod tepidus es et non calidus ne-
que frigidus incipiam te euomere ex ore
meo. Calidus est qui feruens est ad bonum
frigidus est qui simpliciter desistit a bono. Te-
pidus vero qui medio modo se habet. Et
dicitur glo. interli. quod maior spes est de fri-
gidis quam de tepidis. Quis rei hec est causa
quod tepidi quando securitate accipiunt de
hoc quod aliquid boni agunt. et ideo se non cor-
rigunt. Sed frigidus id est peccatores se esse ma-
los agnoscunt. ideo citius conuertuntur. Te-
pidus de ore dei euomitur quoniam in deterio-
ra precipitatur. vel quando impenitentes mor-
tificantur. et a consortio sanctorum remouebuntur. Quod
etiam accidia deo multum displicet patet ite-
rum ostenditur per hoc quod dicitur Luce. xv. ubi
sic habetur. Dico vobis quod ita gaudium est a-
ngelo super vno peccatore qui se conuertit quam
super nonaginta noue iustis qui non in peccato sunt. Ibi dominus feru-
entem peccatorem post conuersionem non agni-
tanouem proponit. sicut dux in populo plus di-
ligit vnum militem qui post fugam reuersus
hostem fortiter premit. quam eum qui nunquam fu-
git. nec vnumquam fortiter egit. Plus amatur
ager qui post spinas et tribulos fructus vber-
res reddit: quam qui spinas et tribulos nunquam

habuit et semper steris extitit. Item patet ad
duci quod legitur Luce. xij. de ficulnea fru-
ctum non faciente. ubi dicitur. Succidite il-
lam: ut quod terram occupat. Et quod dicitur
Matth. xxv. Seruum inutilem eijcite in
tenebras exteriores. Ex quibus patet quoniam
multum displicet deo accidia. Secundo ac-
cidia multum displicet deo. quod accidio-
sus magis est deo inobediens quam creature
irracionales. cum plus teneatur deo propter
plura beneficia que accepit a deo pre alijs
creaturis. Exemplum de sole. Posuit enim
deus preceptum soli ut singulis diebus ve-
niat ab oriente in occidentem. et singulis
noctibus reuertatur in orientem. non pi-
gritatur nec de die nec de nocte nec esta-
te nec hyeme implere illud preceptum. et
quancumque laborat in vna die: tamen
summo mane ouis sequenti die. et tamen non
expectat talem remuneracionem laboris
sui vel talem penam negligentie sue quale
homo. Ad hoc videtur habuisse respec-
tum Augustinus. cum dicitur Indecens est christi-
ano si radius solis enim in lecto iueniat. Pos-
set enim dicere sol si potestatem haberet lo-
quendi. Amplius laborauit heri quam tu.
et tamen ego surrexi et tu adhuc dormis.
Possumus etiam accipere exemplum ad
detestacionem huius peccati ab eis qui ex
terra nascuntur. Videmus enim herbas et
arbores: que cum minimum habeant miti-
um in crescendo ad magnam quantitate
peruenire. Et tali exemplo vtitur Sa-
lomon. puer. vi. dicens. Uade ad for-
micam o piger et considera vias eius et di-
scite sapientiam. que cum non habeat ducem
nec preceptorem nec principem: parat in esta-
te cibum ut in hyeme comedat. Potest
erubescere piger homo quod animal tam pi-
uum in futurum sibi prouidet. et ipse vniu-
ersi rationis habens non vult sibi prouidere.
de futuro. Item videmus aquam semper
deorsum currere nisi impediatur. et sic dicitur
omnibus creaturis et animalibus. Ut in Are-
sto. li. xi. animalium. Nullum ens naturali-
ter est otiosum. vnde in omnibus animalibus

estres mobilis. Existis elicitur qd acci-
diosus est vilior oibus alijs animalib?
Tertio displicet accidia deo: qz mundi
amatores plus laborant p perituris et
momentaneis rebz q illi qui dicunt se ee
suos christi pro eternis. si em considere
mus que z quata sustinent boies p re-
poralibus. z quatum laborant homies
superbi ad ornadu se huic mundo. pos-
semus merito confundi in nobisipis. q
adeo pigri sumus laborare pro regno
eterno ad complacendum do. **U**n aug?
Si possemus excitare homies z cu ip-
sis pariter excitari: vt tales essem? ama-
tores vite pmanentis: quales sut homi-
nes amatores vite fugientis. **U**nd me-
rito displicet deo. q mdi amatores pl?
sustinent: z plura faciunt z grauioza ex-
ercitia exhibent mudo z diabolo q fui-
xpi ipi do. z maiore sollicitudiez hnt or-
nare corpa sua cum ornatis vestibz q ser-
ui christi ornare aias suas cu virtutibz et
meritis. **U**nde abbas pabo videt mu-
lierem ornata in alexandria fleuit. z int-
rogantibz causas sui fletus ait. **D**ueres
me mouent. vnu de illius pdicione **A**lio
qz no habeo tale studiu placedi do. qua-
le hz ista quo placet hoibz. **B** **S**e-
cundo vitanda est accidia qz multu pla-
cer diabolo. **P**rimo qz diabol? accidio-
sus possidet quiete z pacifice **N**am acci-
diosi non cognoscunt diabolū in se qel-
cere: ideo no curant eu expellere **Q**uā-
diabolus habitat z quiescit in accidio-
sis ad hoc pot valere illud **H**at. 12. **D**e
immundo spu qui venies domū inuenit
ea vacante: vadit z assumit septē spūs ne-
quiores se. z ingressi habitant ibi. **S**e-
cundo placet illud vitium diabolo: qz p-
stat diabolo fiducia temptandi hoiez d
alijs peccatis z eu fortiter aggrediendi.
De multis em vicijs temptat diabol?
hoiem tepidum z accidiosum: de quibz
non audet hominē temptare feruentē.
Und dicit auctoritas **O**lle feruenti mu-
sca non insident. **A**ccidiosus em se facit

quasi receptaculum oim viciorū. **B**erū
de consideratione. **O**im cogitationum
malarum z temptationū incensuum ē oc-
ium. **N**amqz ergo sit ociosus fuus dei.
Augustin? **O**ciositas sine dei timore
magistra nequiciarum est. **S**ic ergo pz
q accidia z ocium est origo oim viciorū.
Accidia em precipue solz esse occasio lu-
xurie. **E**xemplū de dauid z salomone z
de zodomitis. **E**tiam solet esse occasio
superbie. ps: **I**n labore hoim non sunt
z postea. ideo tenuit eos supbia. etiā so-
let esse occasio auaritie. quia non vult la-
borare: ideo desiderat multa habere sine la-
bore. **N**olite ergo locum dare diabolo.
Semp aliquid boi facito: nec te diabo-
lus ociosum inueniat. **U**nde exempluz
in li. vitasparrū dixit quidā senex q hō
existens in occupatione bona hz vnum
diabolū eum temptātem. hō ociosus
infinitos demones hz cum ad malum
in citates. vnde ppius locus ociosi est i-
fernus: sicut z diaboli. qd sic pt ostendi.

Constat em q ociosus in celuz
non recipitur qz celum est merces opera-
rioz. **U**nd **H**at. 20. dicit **L**oca ope-
rarios z redde illis mercedē. vbi notan-
ter specificat oparios. z non ociosos.
Neqz in paradiso recipiunt. **B**erū. scdo
Tulit deus hoiem z posuit eu in para-
diso vt oparetur. neqz in purgatorio.
Und ps. **I**n laboribz hoim non sunt.
zc. **E**t ideo cum hoibus nō flagellabū-
tur. neqz in mundo. **U**nd **L**uc. 13. dici-
tur de ficulnea: succide eam vt quid frā
occupat: igitur locus ei? nō erit alibi ni-
si in inferno. **T**ertio placet accidia dia-
bolo. qz hoc vitio tunc maxime homies
infestant z impugnant quādo sunt in serui-
cio dei. vnd ptez dei nititur eis auferre:
nec parum deteriorat seruitium dei. qz
faciunt psalteriū cum fastidio lectum mi-
nus sit deo gratum. qz psalmus vn? cuz
deuotione z hilaritate. vnde **H**ieron.
Nallem psalmū vnum cū deuotione et
hilaritate mentis decantare qz totū psal-

Se peccato

tertiū cū fastidio z accidia. **D**ix̄ ḡ est q̄
sum̄ ita pigri z accidiosi cū merces sit tā
magna. vñ Bern̄. d̄ p̄sideratōe. Si la/
bor terret: merces inuitat. vnusq̄sq̄ em̄
fm̄ suū laborē mercedē accipiet. Vñ au/
ḡ. Quāta em̄ seminauerim̄ i opib̄ bo/
nis tm̄ metim̄ i fructib̄. Iḡ debere/
m̄ nos cogere ad fructū dei. z excurere il/
lā pigritiā z accidiā. z feruent̄ deo fruire

Tertio accidia ē vitāda z cauē/
da. q̄ ē hoī valde nociua. aufert em̄ hoī
bona natūe. bona gr̄e z bona gl̄ie. Pri/
mo ei aufert hoī bōa nature. nā accidia
naturale ingenū z cetera bōa naturalia
deteriorat. z si nullū dānū aliud faceret
hoī nisi de t̄pis omissione: nō paz dānū
ficaret hoīem. S̄z multi sūt q̄ dānum
istd̄ nō reputāt. cū tm̄ nihil nobilit̄ habe/
am̄. nā in vna hora t̄pis p̄t hō p̄mereri
remissionē oīm p̄ccōz. dei gr̄az z et̄nam
gl̄iaz. Secdo aufert accidia bōa gr̄e. ad
qd̄ valz illd̄. **D**af. 25. d̄ suo pigro **T**ol/
lite ab eo talētū: z date ei q̄ h̄z decē talen/
ta. Om̄i em̄ habētū dabit̄ z q̄ nō h̄z: id̄
qd̄ videt̄ h̄e auferet̄ ab eo. z ab eo q̄ nō
h̄z studiū z volūtātē opandi sepe aufert̄
facultas. Iusto em̄ dei iudicio fit vt q̄ n̄
vult opari duz p̄t postea nō possit dum
vult. nec solū gr̄az aufert accidia s̄ et̄iaz
fructū q̄ ex gr̄a deberet p̄cedere. z sic au/
fert totā vitilitatē hui⁹. Bern̄ Quid mi/
tius me puas: o amara mors vite vsu
q̄ fructu. Nā vita sine fructu ḡuioz ē q̄
mors. Deniq̄ duplex malū paratur li/
gno infructuoso securis z ignis. **T**er/
tio accidia aufert bona gl̄ie. q̄ bona glo/
rie p̄mittunt̄ solū strenuus z vigilātib̄
Vñ Luc̄. 12. B̄ti fui illi quos cū vene/
rit dñs inuenerit vigilātes. Amen dico
vobis. q̄ p̄c̄ngit se. **D**af. 12. Regnuz
celorum vim patitur. z violenti rapiunt
illud. **E**cōtrario pigri z accidiosi amit/
tunt illud. **U**nde leo papa in quodam
fm̄one. Non dormiētib̄ puenit regnū
celoz: nec ocio nec desidīa corpentiū be/
atitudo et̄nitatis ingerit̄.

De filiis accidie.

Equit̄ de filiis accidie que sūt
z q̄n sunt p̄ccā mortalia: **L**irca
qd̄ sciendum q̄ p̄ma filia est pu/
sillanimitas. i. kleynmutigkeyr. Est ei
pusillanimitas q̄ magnis existēs donis de/
gn̄ his nō dignificat sc̄ip̄z. sic bñ dispo/
situs ad p̄tutes vel ad sciam z ad aliorū
directōem non vult fm̄ suā possibilita/
tē opari vt his se dignificet. **C**ontraria
tur em̄ legi nature. **D**ia em̄ fm̄ suā na/
turalem inclinātōem exequunt̄ suas ac/
tiones fm̄ cōem cōmensuratōem sue po/
tentie. vt p̄z in reb̄ tā cognitōe carētib̄
q̄ cognitōem habentib̄. **Q**uia quādo
q̄ tm̄ pusillanimitas p̄cedit ex supbia cū
qua pusillanimitas nimis inuitit̄ sic p̄tē
naciez p̄p̄ie sententie qua reputat se in/
sufficientem ad ea que p̄t. **U**nd̄ p̄uerb̄
26. Sapientior sibi stult⁹ videt̄ septem
viris loquentib̄ sentētias multoties ē
p̄ccm̄ mortale. s̄z q̄n ex hac p̄tina cū pu/
sillanimitas abutit̄ suis bonis naturalib̄
bus. vel gratijs diuinitus sibi datis nō
tendēdo ad bona: sed diuertendo ad vi/
lia z ad mala. **U**nde domin⁹ suum pi/
grum dānauit z puniuit. q̄ acceptā p̄/
cuniā dñi sui suffodit in t̄ra. z non est o/
perat⁹ in ea p̄pter quendam pusillanimita/
tatis timorem. **A**d istā filiā accidie poss̄
sunt reduci tepiditas mollicies z somno/
lentia. q̄ ab alijs sp̄s accidie ponuntur
Unde mollicies q̄nq̄ est p̄ccm̄ magnū
fm̄ eundem **H**ermannū deschildit̄. s̄:
q̄n homo non renuit̄ carnalib̄. sed vo/
luntarie eas inualescere p̄mittit. **S**omo/
lentia at̄ que vigilātie z cautele opponit̄
p̄t esse causa mortalium p̄ccozum. z q̄n
q̄ p̄ccm̄ mortale. vt q̄ndo homo nō est
cautus z vigilā s̄ in his q̄ necessaria sunt
ad salutem. **T**epidus est modicus z res/
missus amor ad bonū. **S**ecda fi/
lia accidie est malicia. que signat inimici/
tiam quaz habet aliquis ad virtutes q̄
fit inimicus vtutum. z ex pigritia z nau/
sea dolet de hoc qd̄ aliqd̄ boni d̄z face

accidie xvi

se; seunare. orare. missam audire. z sic d
 alijs. Sed libenter iret ad chorea: hoc
 est sibi dulcer delectabile. z sic de alijs
 Ergo confitendum est hic si malum cuz
 gaudio perpetrasti. z bonum opus cuz
 tristitia fecisti. z cum redio magno. Ita
 pyna hora in ecclesia longior tibi videf
 q tres in foro vel in chorea. Et hoc est
 signum q sunt vacua gratia. z cor eoru
 plenum est cum mundanis delectationi
 bus z gaudijs. Unde ap'ls: i. Corin. ij
 Animal homo non percipit ea que dei st
 Unde beatus Aug. li. f. confessionu.
 Gaudium diuine dulcedinis no degu
 stas. si carnali delectatione cor maculas
 Unde Bern. in qdam epla. Quomodo
 ignis z aq simul esse non possunt. sic spu
 ales z carnales delitie in eodem se no co
 patiunt. **T**ertia filia est ran
 cor z sequitur ex secunda. scz q non solu
 odio virtutes: sed etiam illum qui suadz
 mihi virtutes z vult me trahere ad bonu.
 Verbi gratia. Si aliquis diceret mihi
 q deberem ire ad smonem vel ad missa
 vel orare deberem: vel si aliquis me fra
 tre ammoneret z corripere p excessib
 meis. Vel predicaret mihi quid fugien
 dum sit. scz peccata quid fuandum scz pce
 pra z virtutes. quid timentum sit. z me
 moradum. scz mors z extremum iudici
 um. quid desideradum z petendum. scz
 gratie z virtutes in presentiz glia i futu
 ro: illum odirem z toruo vultu respicerem
 hoc puenit ex nimia tristitia et pigricia
 quam quis habet: z non vult resistere. z
 ita mens z cor amaricatur q nihil boni
 sapit. z talis mentis amaritudo rancor
 dicit. Un Hermannus deschilditz lo
 ques de his duabus filiabus dicit q ma
 licia est quoddam firmatu odiu ad repul
 satione oim medioru ad deum reducentiu
 z constat q est grauissimu peccatu. Un
 de Richar. sup illud. no in fermeto ma
 licie dr q malicia est ex proposito delibe
 ratione malo cognito malo anio consenti
 re. Unde etiaz Lhusol. sup Mat. Si

cut ignis quanto amplius ligna suscep
 rit in maiorem flama se erigit: sic anima
 mala quanto magis veritate audierit: eo
 amplius in malicia exaceratur. Sed ran
 cor fm Hermannum deschilditz cuz sic
 quedaz amaritudo z abominatio vl de
 testatio virtutum vel hominu ad spua
 lia inducentium vel etia iporum bonoz:
 semper e peccatu mortale: licet pmi mo
 tus possint esse peccata venialia. Quia
 fm eundem abominatio spualium fm
 genus suum est graue peccatum morta
 le: multo magis qz redium boni: nisi co
 sistat in pimis motibus sensualitatis.
 Quando em ad deliberatoem ratonts
 z consensum voluntatis pertingit. e val
 pe graue peccatum. Quia est quedam
 periculosa renitentia contra spualia z di
 uina. ps. Tu vero odisti disciplinam.
 Quarta filia est torpor. z est quedaz in
 sensualitas ppter qua homo no pt idu
 ci ad executioem mandatorum dei: hoc e
 q homo tam stolidus z durus z peruer
 sus erit q non pt induci ad fuadum p
 cepta dei. Et torpor circa pcepta est pec
 catum mortale fm genus suum. quo i
 cidit in roem inobedientie. Ad hanc fil
 iam accidie reduci possunt dilatio tardi
 tas: negligentia. Pro quo sciendu q fm
 Hermannum deschilditz dilatio est ml
 tiplex. scz conuersionis que est valde pe
 riculosa qz contra sapientem. Eccl. f.
 Retardes z uerti ad dnm z ne differas
 de die in diem. subito ei veniet ira illius
 z in rpe vindicte disperdet te. Ites e di
 latio confessionis que sine peccato mor
 tali vltra annu differri no potest. vt patz
 extra de pe. z re. ois vtriusqz. Et existen
 ti in peccato mortali dilatio cofessionis
 est valde periculosa z damnosa. qz q cul
 pam mortalis peccati mox expiare n cu
 rar: cito ad aliud mortale cadit. Q. fm
 Bregz. Unu peccatu mox suo podere
 ad aliud trahit. Item est dilatio incho
 ationis boni operis vt patet p eos q de
 cut cras cras more coruoru qusqz mors

R 2

De peccato

veniat. Unde aug⁹. S. confess. Quā /
diuz cras: q̄re non mō. q̄re non ex hac
hora finis est torpedinis mee. De tar /
ditate quō sit peccm: Sciendum q̄ tar /
ditas z negligentia fm reatū peccī satis
incidunt cū pmissis. qz circa p̄cepta sta /
tīm implenda. tarditas pōt esse quādo
q̄ peccatū mortale: z multo magis negli /
gentia. sicut si quis esset in peccō mortali
si tardaret de hoc confiteri donec missā
dixisset peccaret mortalit. etiaz si statim
post missam confiteret. z multo magis
si totaliter negligeret cōfiteri. **H**
Quinta filia accidie est desperatō. qz
diffidentia meritoꝝ mater est diffidētie
premitoꝝ. Dicunt em̄ aliqui ex nimia ac /
cidia ego non possum ista facere. veniaz
vbi possum. z sic quasi desperant d̄ vita
eterna. Sed si sine labore z bono opere
vitā eternā habere possent: tūc bene re /
ciperent. Et est grauissimū peccatorum
desperatio. Unde Ihd̄. de sumo bono
Desperatio peior est om̄i peccō. Un̄ etz
Aug⁹. super Johem. De nemine despe /
rādum est cum est in hac vita. Solū em̄
desperatōis crimen est: qd̄ mederi nō p̄t
Sciendū fm Hermānum de schulditz
Desperatio est peccm mortale: imo gra /
uissimū peccm. z peccm in sp̄m sanctū z
apud sanctos doctores. Tamē sic alia
valde periculosos: tamen non semp̄ for /
te habentes rōem peccatoꝝ mortalium
Sexta filia accidie est euagatio circa
illicita. Qui em̄ absorptus est tristitiam
non habens in se vbi delectetur euagat
ad exteriora querens delectatōem. Qū
em̄ hō non habet delectatōem in deo.
tunc querit z solatōem ab extra. qz anīa
hoīs sine delectatione esse nō p̄t: z ista
euagatio sepius est peccatuz mortale. s.
qñ talis euagatio circa talia obiecta ver /
satur: que fm se sūt peccata mortalia. in
quibz aliquis morosa delectatione mo /
ratur nō solū aīo talia operandi: sed cau /
sa oblectādī aīm in talibz. vt sup̄ de pec

cato morose delectationis dicitur est: tal
euagatio est peccatū mortale. Ista enim
euagatio facit homies instabiles z imp /
seuerātes. Nota q̄ in deuotio z euagatō
ex p̄posito z scienter vel ex mala cōsuetu /
dine circa horas canonicas dicendas.
circa missas legendas: z circa quodlibz
officiū diuinū z in locis sacris q̄ndoz
possunt esse peccā mortalia. s. qñ homo
ita remittit circa talia q̄ ita in deuot⁹ et
vagabund⁹ in mente sit q̄ vel verbū ad
se p̄tinens vocaliter non dicit vel trunca
revel in deuotēz absq̄ omni intentione
dictum ab alijs non attendit. v̄ dissolu /
tiōem nimīa z irreuerēciam in choro. v̄
circa altare vel in ecclesia facit. quia ex p̄
cepto ecclesie tenētur qui in sacris ordini
bus sunt cōstituti studiose z deuote cele /
brare officium nocturnū z diurnum. vt
habet extra de cele. missaz. c. p̄sbyr. z c.
dolentes. Et q̄ dimitteret v̄nā horā scie /
ter z sine cā rōnabili peccaret mortaliter
Ideo habēt bñficia. z circa curā tpaliū
nō occupātur: sicut seculares. vt ideo de
uot⁹ z attent⁹ attrēdāt dō. **I** **S**
quid p̄siderare quō tedium boni sit pec /
catū mortale: Pro quo sciendum q̄ fm
Hermānū de schulditz tediū boni pōt
p̄siderari tripl̄r. Uno mō put est qd̄ az
motus naturalis ex lassitudine corporis
post exercitiū spūale pueniēs z sic nō est
peccm. Secōdo mō fm q̄ est mot⁹ appeti /
tus sensitiui z tristitā d̄ ope spūali labo /
oso. z p̄t esse peccm veniale q̄ntūcūqz etz
iste appetit⁹ sit deliberat⁹. qz zensus in
veniale nō est nisi veniale. Verbi gratia
Sicut cāto vel oro cum tedio. z tñ p̄t
ea nolo dimittere z sic est solum veniale
Tertio modo. cū hoc tedium redūdat
omissionem corū que sunt necessaria sa /
lutiz ad que hō necessario tenetur. z sic
est mortale Verbi gratia. Sicut nō au /
dire missam in die dñico. vel penitenti /
am iniunctam non complere. Lū autēz
tedium redundat in z sensum ratiōis v̄
voluntatis bonum diuinū non amātis

vel cum fastidio recogitantis: est peccatum mortale. Tum ex eo quod ratio et voluntas cum tristitia feruntur in bonum de quo gaudendum esset quod directe contrariatur charitati. Tum etiam quia tale tedius redundat in omissione eorum que necessaria sunt salutem. sed diligere verum bonum et declinare a malo. Si autem tedium illud ex omissione boni et difficultate aggrediendi bonum ducit in desperationem: tunc iam accedit ad peccatum in spiritu sanctum. Et si tedium ita crescit. quod iniquat sibi manus tunciam similis erit iude. qui laqueo se suspendit. ergo magna mala oriri possunt ex tedio et ex accidia. nisi ei resistat.

Accidia palliat se sub triplici specie futurus. Et primo sub ficta specie discretiois. quod maxime apparet in illis qui dicunt quod libenter exercerent se in operibus strenuis: nisi in hoc metant discretionis et naturalis virtutis excedere se timerent. Remedium contra illud est quod multi debiliores eo magis ardua pro cooperatorem diuine gratie operantur sunt illa ad que per diuinum instinctum aliquotiens ipsi inclinatur. Et quod firmiter speret in adiutorio diuino qui ipsum per suam gratiam in bonis actibus poterit vigorare. ut etiam confidenter dicat cum apostolo. Omnia possum in eo qui me confortat. Certa igitur causa est: quare paucissimi sunt feruentes in exercitio virtuoso. rari sunt qui plene deo confidunt: quod possit eos confortare. Secundo occultat se sub specie humilitatis. Sicut qui dicunt: quod libenter feruentius orarent: et crebrius elemosynis et operibus pietatis insisterent. si ex hoc fauore humane laudis et propria complacencia incidere non timerent ne meliores apud homines reputarentur: quam sunt coram deo. Remedium contra hoc: quod quoniam homo timet quod de virtutis exercitio aliquid incidat complacencie proprie humane: tunc propter timorem complacencie debet diligenter presare. ut ad alta opera exercenda in publico astringat ex necessitate

vel ex charitate. Et si ex necessitate astringatur. puta quod pertinet ad veritatem vite sicut doctori incumbit veritas doctrina in publico. vel etiam audire missam. dare elemosynam. audire sermones. ordinem primam intentionem in deum. et si occurrere resistat. Et tunc propter timorem complacencie incidere non dimittat in publico frequentare. quia si illabitur de hoc complacencia: ille resistat et dicat cum Berni. Propter te non incepti: nec propter te dimittant. Si autem astringatur ad illa ex charitate vel voluntatis arbitrio: tunc debet etiam diu frequentare in priuato donec ex frequentia actuum effectus eius tamen firmetur in bono virtutis et in amore diuino. quod possit illos actus etiam in publico sine periculo complacencie exercere. Tertio occultat se sub specie deuotiois et spiritualis feruoris: Quod apparet in his qui dicunt se deo permittere quoniam dicitur futurum exercitia. Ad que requiritur exterior occupatio. ut in tunc contemplatio et feruori deuotiois amplius ad deum inardescant. Et tales in illum errorem incidunt quod dicunt: quod existentes in statu perfectionis et contemplationis in eleuatione corporis christi non debent assurgere nec ei reuerentiam exhibere: dicentes hoc esse imperfectio nis si a puritate et altitudine contemplationis tantum descenderet. quod circa sacramentum christi aut humanitatem et passionem christi aliquid cogitarent. Sed illud est nimis erroneum. quod nulla potest esse tanta deuotio. dum tamen homo non rapiatur supra seipsum. et a sensibus extrahatur. quod hominem possit absolvere ab obligatone que tenet preceptis dei et statutis ecclesie quibus homo astringitur ad deo gratias referendum de beneficio incarnationis et passionis christi et eius sacramentis. Et ideo nulla potest esse tanta feruens deuotio quam homo teneat in eleuatione corporis christi (quod passione dominice respicit) nec tere genua. et reuerentiam deo exhibere. Exemplum. erat quidam qui se valde reputabat esse deuotum. que vna vice infra missam

De peccato

prosternebat se: et noluit eleuare caput: tunc miles stans circa eam dixit ei. Ergas te iam eleuare corpus christi. Et illa. Ego sum super hoc. et sic se non erexit. Tunc miles iterum et iterum ammonuit eam. Et illa ut antea respondit sibi. Tunc miles cum proprio pedereiecit eam de sede dicens. in nomine diaboli es tu super hoc quod debes exhibere reuerentiam creatori et redemptori tuo.

Remedia contra accidiam.

Equitur de remedijs tria accidia. Quorum primum est secundum wilhelmum lugdunensem. diuersitas occupationum. Hoc remedium habet in vitas patrū. ubi legitur quod beatus anthonius temptatus spiritu accidia: et resistens in heremo dicebat. Domine saluari desidero: sed uane cogitationes non permittunt me. quidnam faciam. et quomodo saluari debeo ostende mihi. et respiciens: uidit quendam asinam torquentem funiculum qui sibi similis erat. deinde ex opere surgens orantem. et iterum surgens et plectas facientem de palmis. et inde rursus ad orationem surgens. Erat autem ille angelus domini et dixit ei. et tu ita faciens anthoni saluaberis. **S**ecundum remedium est consideratio laboris christi qui pro rebus laborauit in terris. Unde Gregorius. Si passio christi ad memoriam reducat. et. Mat. xi. Non est seruus maior domo. Magna superbia est si uelit quiescere seruus ex quo laborauit domino. Laborauit autem dominus iesus christus primo in natiuitate cum ad durum presepium positus fuit: et uilibus panniculis inuolutus. Unde dicit per prophetam. In laboribus a iuuentute mea. Secundo laborauit corde per anxietatem et tristitiam et compassionem quam habuit super peccatores. Marc. viij. Misereor super turbam. Tertio laborauit ore per predicationem. Ps. Laboraui clamans. rauca facte sunt fauces mee Sed heu pauci audiunt christum: cum tamen terra audiuisset clamorem suum cum tremuisset tempore passionis et petre qui scisse sunt Sed

heu miseri peccatores eum in suis predicationibus audire nolunt ut uertant et saluent. Quarto laborauit suis pedibus. quod circumibat per castella annuncians regnum dei. Non enim iuit in equo vel in curru. sed nudis pedibus. Iohis. iij. Fatigatus iesus ex itinere sedit super puteum. Quinto laborauit oculis. scilicet lachrymas effundendo. unde Job. xvi. Facies mea intumuit a fletu. Sexto laborauit toto corpore et omnibus membris sudore sanguinem sudando. flagellis eum cedendo. crucem portando. et in ea expansus toto corpore moriendo. Ergo merito exemplo ipsius laborare debemus. et non ociari. Ioh. xij. Exemple enim dedi uobis. **T**ertium remedium est consideratio libertatis. quod pro labore quem hic patimur liberamur a laboribus et a penis eternis. de quibus dicit per prophetam. Laborabunt in eternum et uiuent adhuc in fine. Unde Gregorius. Dum laboris transitorio atterimur a perpetuo labore liberamur. Sed peccator non potest euadere quem aut eternam oporteat eum puniri. aut hic ad tempus laborare: et pro peccatis satisfacere per tribulationem et alia bona exercitia. Unde si quis consideret diligenter fortes et eternas penas inferni: leues reputabit labores et pressuras huius mundi. Unde Gregorius. super illud Mat. viij. Eminent in tenebras exteriores. Dicit in inferno erit frigus intolerabile. ignis inextinguibilis. uermis immortalis. fetor intolerabilis. tenebre palpabiles. flagella cedentium. horrida visio demonum. confusio peccatorum. desperatio omnium hominum. Erunt enim miseri mors sine morte. defectus sine defectu. quod ibi mors spiritus incipit et deficere nescit. Ex quo sequitur quod merito debemus hic uniuersaliter operari ut ab illis eternis malis liberemur. **Q**uartum remedium est consideratio temporis in quo sumus constituti. quod est tempus gratie. quod nos sumus in die et antequam fuerit in nocte. Unde apostolus. Nox precessit. dies autem appropinquabit. Magis reprehensibiles sunt qui tempore gratie quam qui ante in veteri testamento ociosi fuerunt.

Et hoc ppter p̄ciositatem t̄pis in quo
 sumus. Vñ Bern. Nihil p̄ciosius t̄pe
 et ergo vt possimus digne rōem redde
 re p̄ eo debemus illud vtiliter exp̄dere
 Vñ Greg. Sicut capillus capitis nō
 peribit: sic nec momentū t̄pis. q̄n de eo
 oportet nos reddere rōes q̄no illud exp̄
 derimus. hoc sp̄ esset memorā dum om
 ni die z om̄i hora. sicut legit de quodaz
 bono hoīe. q̄ q̄ncūq; audiuit horalogi
 um signare. tunc sp̄ dixit. O deus iterū
 vnā horā t̄pis gr̄e exp̄ndi: de quo tibi
 redditurus sum rōnem q̄no in illa vixi.
 Vñ etiā Anselm. in meditatōibz. O
 lignū aridū z inutile eternis ignibz dig
 num. qd respōdebis in illa die cū exige
 tur a te vsq; ad ictū oculi om̄e t̄ps viuen
 di tibi imp̄sum. Tūc q̄ppe damnabit
 q̄quid fuerit inuētuz opis in te vel ocio
 si sermonis vsq; ad minimā cogitatōem
 et t̄ps quo vixisti: si nō fuerit ad volūta
 tem dei directum. O Quintū est
 p̄sideratio future mercedis. Vñ Aug.
 Si labor te terret vide mercedē. Vñ
 Bern. xv. Et fact. est sermo d̄m ad abra
 ham p̄visionem dicēs Noli timere abra
 ham: ego p̄tor: tuus z merces tua ma
 gna nimis. Sic iā p̄t̄ x̄ps dicere culti
 ber hoī bonū operātū. Ergo si terret pi
 grū hoīem labor: attrahat euz merces.
 nā grauis z teta videt̄ breuis mercēna
 rio si in fine diei expectat magnū p̄cium
 t̄pale: quod tamē parū est respectu eter
 ni p̄mij. Vñ Greg. Spes in eternita
 te aim extigit Et idcirco nulla mala que
 exterius tolerat sentit. L h̄ris. Si tēpe
 stas nautis: vulnera militibz: si frigoza
 a gr̄icultoribz p̄pter p̄mijz t̄pale leuia
 sunt. Quanto magis debet̄ eē leuia p̄
 ter p̄mijū sempiternū Si q̄s diceret. sur
 ge. vigila z ora hac die z cras dabo tibi
 centū florenos. Et secūda nocte plus p̄
 mitteret. z t̄rcia nocte multo plus. z q̄r
 ta maiorem honorē z dignitatē z diuiti
 as q̄s habet̄ imperator: faceres lib̄erē z
 sponte z p̄mpte. S; hec nihil st; respe

ctu mercedis quā deus p̄mittit opanti
 bus bona opa. Vñ Bern. sup L̄tica
 Reuera verū est gaudiū z solum qd nō
 de creatura: sed de creatore p̄cipitur. qd
 cū possides: nemo tollit a te. cui p̄para
 ois aliū de iocūditas meror est. ois sua
 uitas dolor est. oē dulce amarū. oē deco
 rū sedū. omne aliud qd delectare possit
 molestū. vñ Aug. de li. ar. T̄ata ē pul
 chritudo iusticie. t̄ata est iocūditas lucē
 eterne. vt etiā si nō liceret in ea ampli
 manere q̄ vnus diei hora. p̄pter hoc so
 lum innumerabiles anni hui. vite ple
 ni delictis z etiā cū affluētia t̄paliū bo
 noz recte meritoq; p̄temnerētur. Vñ
 etiā Hiero. in quadā epla. Null. labor
 durus. nullum t̄ps longū videri debz q̄
 gl̄a eternitatis acq̄ritur. Vñ exempluz
 legit in vitā patrū. Quidā frat̄ interro
 gavit abbatē achille dicens Cur sedēs
 i cella in ea patior accidia. Cui senex ait
 Quia nō dū vidisti req̄em quā speram
 neq; tormenta q̄ timemus. si em̄ ea isp̄
 ceras diligenter. etsi vermibus esset ple
 na cella tua vsq; ad collū: etiam in ipsis
 p̄maneres sine accidia.

De auaricia.

Varicia detestanda est. P̄
 mo p̄pter multiplices maledi
 ctōes q̄ in scripturis auariz in
 flicte sunt. Vñ Luc. vi. Ne
 vobis diuitibz q̄ hic habetis p̄solatōez
 vrām. Jac. v. Agite nūc diuites. plora
 te vlulātes in miseris vestris q̄ aduen
 ent vob. diuitie vr̄e putrefacte st; z ve
 stimēta vr̄a a tinea sunt comesta Aug. z
 argentū vr̄m eruginauit. z erugo coz in
 tel. erit vob. z mā. car. ve. sic ignis the.
 v. itā in no. diebz Itē Aug. Ve illis q̄
 inbiant vt augeant res pituras vn̄ eter
 nas amittāt Et sic cū q̄s diligēter sacra
 sc̄pturā aduertit: tūc xij. maledictōes re
 periūt sup auaros diuites. quāc merito